

III. del (str. 31—38), kateremu bi brez drugega lahko pridružil »Izzvene le pesmi« (str. 43—48) zadovolji še najbolj (Šumeči školjki, Luč srca, Vrnitev iz suženjstva, V mraku, Starec spomladi, Jesen). »Vrnitev iz suženjstva« je gotovo naša najboljša »begunska«:

Kot črna noč se v dušo mi preljuje
mračan spomin bolešno grenkih dni,
ko v sponah ločil se od domačije
naš rod, prejel v njih vse dni, noči —
v solzah oko je ob slovesu mrlo,
ob tebi stal sem, plakal tih in nem,
Jeruzalem, Jeruzalem!

Sedeli v vrbah smo ob Babilonu,
objokovali tvoj pogin in greh.
Pa deli so: »Zapojte o Sijonu!
Zapojte nam o njega slavnih dnehi!« —
Kako naj poje, kogar v zemlji tuji
duši jeklene sužnosti objem?
Jeruzalem, Jeruzalem!

In glej, zdaj vračamo se, hči Sijona,
oči strme nam v tvoj bodoči kras.
Le smešite nas vrage iz zaklona!
V levici meč kot gad preti na vas.
A desna, ti, nam zidaj novo slavo,
da vstane Sijon, vzide luč očem,
Jeruzalem, Jeruzalem!

Z »Nočnimi melodijami« (str. 51—55) in »Martovim bičem« (str. 59—77) so napolnjene strani. Zadovoljijo k večjemu »Vereščagin: Spomenik vojne« (str. 59) in »Trubeckoi: Ki se z mrhovino rede...« (str. 72).

V Kuretu, kakršen se nam je predstavil, ni nič samoraslega in vtis imam, da se je prenačil. V besedi in motivih se še očitno pozna šola in vpliv: predvsem Medvedov in potem zapovrstjo Gregorčičev, Župančičev in tudi Pregljev. Umerjen je in zdi se, da mu ni do novih poti. Toda če naj bo njegova pesem, ki jo je po Aškerčevu označil:

Moja pesem ni pesem poldneva,
Moja pesem je pesem temin,
krik duše, ki jo razgoreva (!)
hrepenenje po zarjah višin.

Moja pesem ne kliče vstajenja,
žalostinka je, hčerka grobov,
je tožba o zlobi življenja,
tolažnica v objemu mrakov.

Moja pesem je pesem osvete
za kri izsesano in moč,
je vampir, ki jeze poln svete
s krvjo se maščuje za noč. (Str. 25.)

se mora še vsebolj poglobiti in začeti z drugačno besedo in barvo!

Knjigi so priloženi »Popravki«, ki pa niso popolni. Ločila in še to in ono bi trebalo tudi popraviti!

Dr. Joža Lovrenčič.

Fr. Ločniškar: **Srca malih.** Povesti za mladino. Ljubljana 1918. Založba tiskarne Makso Hrovatin. Str. 87. Cena K 3.—.

Naše mladinsko slovstvo je še vedno revno. Ne vem, ali ni zmisla zanj, ali zadostujejo našim malim »Vrtec« z »Angelčkom« in »Zvonček«. Mislim, da prvo. In zato se človek začudi in vzveseli, če more vsaj vsako leto pozdraviti — eno mladinsko knjigo.

Ločniškar je znan mladinski pesnik in pisatelj. V »Angelčku«, »Vrtcu« in »Zvončku« se je oglašal leto za letom (Slavko Slavič, Taras Vasiljev, Borisov). Borisov je izdal že pred leti zbirko pesmi in kmalu potem Taras Vasiljev »Iz raznih stanov«, ponatis iz »Vrtca«. Pred Božičem pa je izbral nekaj povestic in jih poslal srcem malih, ki so jih lahko vesela. Lahko in prijetno piše Ločniškar in iz ljubezni. Motivi, ki jih obdeluje v 9 povesticah, so pestri, in otrok se ne bo dolgočasil ob njih. Starši pa naj ne prezro vzgojnih problemov in direktiv, ki jih je pisatelj med vrstami naznanil njim, n. pr. v »Hribarjevem Nandetu«, v tragičnem »Martinku in njegovi materi«, in »Strženov Janez« in »Zakaj ga ni bilo...« bosta vse bolj vplivala ko še tako dobro razlagan abstinenčni katekizem.

Knjigo priporočam.

Dr. Joža Lovrenčič.

Dr. Josip Lovrenčič: **Brstje iz vrta slovenskega pesništva**, izdala Mohorjeva družba, 8°, 96 strani. — To knjigo smo željno čakali. Naslov »cvetje« nas je prevaril, da smo mislili, da dobimo antologijo naših najboljših pesnikov. Slišal sem, da zbiratelj ni imel tega namena pred očmi; on da se je oziral samo na domoljubne pesmi, ki naj bi se okrasile s slikami pesnikov in njih rojstnega kraja, da bi s tem vplivali na narodni čut naših obmejnih bratov in jih navdušili. To je vsekakor zelo plemenita misel, in škoda, da se ni izvršila; seveda, naslov ni bil pravi, naslov pomeni toliko kot antologija, samo da je ljudsko razumljivo povedano, katero čakamo tako željno. Mohorjeva družba, ki ima vedno ozire na želje ljudstva, na tiskarno, na vojno itd., je preprečila to in ono — oboje. Lovrenčičev literarno historični uvod je zavrnila, raztrgala, porazdelila po sredi, kakor se ji je ljubilo, brez načrta, brez zmisla. Tiskarna je dejala: toliko velika mora biti krava — in kravo so napravili ravno tako veliko. Zbiratelja, ki se je gotovo bojeval z Družbo radi Prešerna, zadeva krivda, da se je dal na knjigo podpisati in da je zatajil »Ilirijo oživljeno«. Priznati si moramo, da je bilo v nas pogosto več bojazljivosti kot nevarnosti. Knjiga pa je kot taka javen kulturni škandal in nobena beseda je ne opraviči. Če ni mogla iziti taka, kot mora biti, čemu izide? Te knjige ne moremo dati mladini. Tujcu tudi ne — dali jo bomo sicer, ker smo pokvarjeni dovolj, a kaj si bodo mislili o našem pesništvu in naši kulturi, izveste, če pogledate v knjigo. Berite uvod, ki je »klasičen«: »Vsakega pesnika in pesnice življenje bi se imelo lepo mikavno opisati, doba, razmere in delovanje jasno orisati. Pesnikov trudoljubno delovanje naj bi nas podžigalo, njih ljubezen za vse dobro, lepo in blago nas nemala in ogrevala.« Dosti! Naj sodi vsak sam! Koseski ima v knjigi pet celih strani, Aškerc pa dve. Če so izpustili župančiča, Ketteja, Murna, Cankarja, Sardenka in druge pesnike, naj bi že bilo, če bi vedeli, da so delali po nekem načrtu; a naj bi povedali, kaj so hoteli? Ali so nam hoteli predstaviti samo umrle? Kje je tedaj Medved? Ali samo stare? Kje je tedaj Medved? Seveda: knjiga mora imeti gotovo dolžino, ko je ta dolžina napolnjena,